

CERKVENI glasbenik

Revija za cerkveno glasbo

3

Letnik 118, leto 2025

Franc Černelič | Emil Komel | Zborovodja | Talenti | Oratorij | Palestrina | Orgelski izvedenec
Gregorijanski koral | Organografija | Glasbenik katehet? | Šolske in cerkvene orgle | Jubilej 2025

Šolske in cerkvene orgle *Orglarstva* Močnik v Škofji Loki

Po dvajsetih letih od ustanovitve orgelskega oddelka leta 2003 se je v Glasbeni šoli Škofja Loka zgodil ključni premik, za katerega bi mnogi pričakovali, da bi moral biti prvi korak pri poučevanju nekega inštrumenta. Vendar, podobno kot v župniji, orgel ne kupimo, ampak gre za celovit proces od ideje in zasnove, prek financiranja do izdelave, umestitve v prostor in inavguracije. Za razliko od mnogih šol, kjer se zadovoljijo z elektronskim ponaredkom, je loška v obdobju snovanja novih orgel za pouk uporabljala orgle v Stari Loki, pri Sv. Duhu in drugod v bližnjih cerkvah. Pristop je vsekakor pohvale vreden, saj imajo ob pouku v avtentičnem prostoru dijaki nekaj več možnosti tudi za širše doživljanje orgel. Od leta 2023 je gostujoč prostor orgelskemu pouku postala podružnična cerkev Žalostne Matere Božje na Spodnjem trgu v mestnem jedru, t. i. Špitalska cerkev na Lontrgu. Snovalci, med njimi vedno na pravem mestu in ravno v pravem času Klemen Karlin, so s tem zadel bistveno: orgle so umestili v avtentični prostor in v živo, živahno okolje. Nad idejami in izdelavo je bdela komisija v sestavi: Dalibor Miklavčič, Nathan Laube, Tereza Podlogar, Luka Posavec in Tomaž Sevšek Šramel. V priložnostni publikaciji je zapisano, da so se načrtovalci osredotočili »na 'skupne imenovalce' bistvenih glasbenih slogov, se pravi tistih, ki jih res ne smemo ignorirati«. Kako celovito so vzeli svoje delo, bo seveda pokazalo prihodnje navdušenje učencev in vtisi poslušalcev.

Orgle v mali špitalski cerkvi kraljujejo na ravno prav širokem balkonu nad vhodnimi vrati. Klasična postavitve z relativno širokim piščalnim delom omare. Klaviature in obojestransko nameščeni registrski potegi so nameščeni v nekoliko ugreznjeni igralni niši. Mehansko so povezani s piščalnim delom, v katerem so podlaga sapnice s potežno mehaniko in obešeno igralno trakturo. Občutek igre med manualoma se nekoliko razlikuje: na zgornjem so tipke nekoliko prožnejše. Izravnalni meh bo pri hitrih pasažah potrebno znati uporabljati. Sestava registrov za šolske orgle ne preseneča, kakšen še bolj utiššan bi morda prišel prav tudi v glavnem manualu. Organisti tudi ne bodo opazili transmisijskega pristopa pedalnih registrov. To

Pogled na igralnik. Foto Jurij Dobravec.

Močnikova delavnica obvlada, ker Tomaž, njihov vodja, doumeva orgelsko igro iz bogoslužne prakse. In šolska praksa poučevanja orgel kljub 'koncertnim' težnjam učnega programa ni bila nikoli v zgodovini nič kaj daleč od cerkvene prakse. Za pouk je priročna dvojnost vzvodov za zveze v obliki pedalk in ročnih potegov. A začuda kljub velikosti orgel ni nobene elektronike, pravzaprav je samo diskretno stikalo za vklop in seveda mehovni ustroj. Vzgoja organistov, ki znajo sami sproti vleči in zapirati registre, se mi zdi bolj celostna. Podrobnosti o izraznih možnostih ter tehničnih in akustičnih se seveda veselimo izpod rok in iz ust izvajalcev, ki so in še bodo (upamo) ORGLE OPOLDNE javnosti predstavljali vsako prvo soboto v mesecu.

V sodelovanju župnije, države, občine in prizadevnih posameznikov je tako Glasbeni šoli v Škofji Loki uspel projekt za vzgojo gorenjske in širše orgelske prihodnosti. *f*

Dispozicija registrov

I. Manual (glavno piščalje, C–a ³)	II. Manual (stransko piščalje v žaluzijah, C–a ³)	Pedal (C–g ¹)
1. Burdon 16'	9. Pokrit 8'	* Subbas 16' (iz 1)
2. Principal 8'	10. Prečna flavta 8'	* Oktavni bas 8' (iz 2)
3. Dvojna flavta 8'	11. Salicional 8'	* Flavtni bas 8' (iz 3)
4. Viola da gamba 8'	12. Principal 4'	* Pokriti bas 8' (iz 9)
5. Oktava 4'	13. Flavta 4'	* Gambni bas 8' (iz 4)
6. Lesena flavta 4'	14. Kvinta 2 2/3' / Seskvialtera II	* Salicetni bas 8' (iz 11)
7. Nazard 2 2/3' / Kornet III	15. Oktava 2'	* Koralni bas 4' (iz 12)
8. Oktava 2' / Mikstura IV	16. Karinet 8'	17. Pozavna 16'
		* Trobenta 8' (ekst. iz 17)
		* Klarinetni bas 8' (iz 16)

Slavček, Tremulant, Zpora izravnalnih mehov
II–I, I–P, II–P, 440 Hz pri 15 °C, 78 mm VS